

Terugblik 2025

Samenwerken aan basisvaardigheden

TAALHUIS
LEKSTROOM

Inhouds- opgave

Over het Taalhuis

Inleiding	4
De tien Taalhuisbouwstenen	6

Deelnemers

Het Taalhuis in cijfers	8
Taalactiviteiten	9
Digi-activiteiten	10
Ervaring van deelnemer Nataliia	11

Vrijwilligers

Voor onze vrijwilligers	13
Ervaring van taalmaatje Karin	14

Professionals

Voor onze professionals	16
Ervaring van Taalhuisdocent Manon	17
Het Taalhuisnetwerk	18
Samenwerking Regionaal Taalhuis	19

Week van Lezen en Schrijven

Aandacht voor laaggeletterdheid	21
---------------------------------	----

Over het Taalhuis

Inleiding

In de regio Lekstroom, die bestaat uit de gemeenten Houten, IJsselstein, Lopik, Vijfheerenlanden en Nieuwegein, hebben meer dan 20.900 inwoners van 16 jaar en ouder moeite met taal, gecijferdheid en het begrijpen en toepassen van informatie. Veelal zijn deze inwoners ook minder sterk op het gebied van digitale vaardigheden. Deze inwoners noemen wij 'beperkt basisvaardig'. Dit maakt dat zij minder zelfredzaam zijn en/of niet volwaardig kunnen participeren in de (digitale) samenleving.

Voor deze inwoners spant het Regionaal Taalhuis Lekstroom zich in. Het Regionaal Taalhuis Lekstroom is een samenwerkingsverband van lokale organisaties die in opdracht van, en samen met, de gemeente Houten, IJsselstein, Lopik, Vijfheerenlanden en Nieuwegein werken aan een integrale aanpak van laaggeletterdheid en beperkte digitale vaardigheden.

De lokale Taalhuizen in Houten, IJsselstein, Lopik, Leerdam, Vianen en Nieuwegein zijn de uitvoeringsorganen in onze regio. Dit zijn fysieke, herkenbare plekken waar volwassenen naartoe kunnen met hun hulpvraag op het gebied van taal of digitaal. Het Taalhuis begeleidt deelnemers naar het meest passende aanbod (formeel, non-formeel en informeel).

In de regio Lekstroom zijn in de verschillende gemeenten wekelijks meerdere momenten waarop inwoners aan hun taal- en/of digitale vaardigheden kunnen werken. Ook worden periodiek cursussen en workshops aangeboden op het gebied van digitale vaardigheden. Door aan hun basisvaardigheden te werken kunnen de inwoners bijvoorbeeld leren om hun kinderen voor te lezen, zelfstandig met de bus op pad te gaan of (beter) werk te vinden. Kleine stapjes met een grote impact.

Het Regionaal Taalhuis Lekstroom heeft op alle locaties een actieve bijdrage geleverd aan aandacht voor laaggeletterdheid en het vergroten van Basisvaardigheden voor inwoners en deelnemers van de (digi-)taalhuis-activiteiten.

De digi- en taalactiviteiten in de lokale Taalhuizen werden uitgebreid met onder andere ‘Klik en Tik mobiel’, meer taalmaatjes en taalgroepen voor specifieke doelgroepen. In workshops voor vrijwilligers en professionals werd het ‘Herkennen en bespreekbaar maken’ van laaggeletterdheid besproken.

Het samenwerkingsverband met regionale partners is in 2025 omgedoopt tot Regionaal Taalhuis Lekstroom. Er is een plan gemaakt voor meer balans in regionale sturing en meer eenheid in uitvoering van de lokale Taalhuizen. De Taalhuis website www.taalhuislekstroom.nl is vernieuwd en digitaal toegankelijk gemaakt.

De tien Taalhuisbouwstenen

Samenwerking

Een Regionaal Taalhuis Lekstroom is een samenwerkingsverband van verschillende lokale organisaties. Deze organisaties werken in opdracht van de gemeente en samen met de gemeente aan een integrale aanpak van basisvaardigheden: taal, gecijferdheid en digitale vaardigheden.

Beleidsplan

De gemeente is opdrachtgever. Er is een (meerjaren)beleidsplan voor het Taalhuis.

Deelnemers

Een van de taken van het Taalhuis is het bereiken van mensen die moeite hebben met basisvaardigheden en die willen ontwikkelen.

Fysieke plek

Het Taalhuis heeft een of meerdere fysieke plekken in de gemeente of de regio. Daar is een basiscollectie met les-, oefen- en toets materialen.

Taalhuiscoördinator

In het Taalhuis zorgt de taalhuiscoördinator voor de dagelijkse coördinatie. Die verbindt de verschillende partners in het netwerk.

Taalhuisdocent

In het Taalhuis werkt een taalhuisdocent. Dit is een taalinhoudelijk onderwijskundig specialist. De taalhuisdocent heeft een NT1- en/of NT2-bevoegdheid en ervaring met het begeleiden van deze doelgroepen.

Doorverwijzing

Het Taalhuis verwijst deelnemers door naar passend formeel of non-formeel aanbod.

Vrijwilligers

Het Taalhuis zet ook vrijwilligers in. Zij zijn onmisbaar bij onze activiteiten. De vrijwilligers worden op basis van een gericht plan ingewerkt en opgeleid. Alle vrijwilligers volgen de verplichte basistraining.

Monitoring

Het Taalhuis heeft een aanpak om de kwaliteit van werkwijze en resultaten te monitoren en te evalueren. Het Taalhuis stemt deze aanpak af met de opdracht vanuit de gemeente.

Certificering

Het Taalhuis Lekstroom doet mee aan de vierjaarlijkse certificering van de Certificeringsorganisatie Bibliotheekwerk, Cultuur en Taal (CBCT). Bij deze certificering worden kwaliteit en toekomstbestendigheid van het Taalhuis getoetst. In kwartaal 2 van 2026 volgt de volgende vierjaarlijkse certificeringsronde.

Deelnemers

Het Taalhuis in cijfers

In 2025 hebben de Taalhuizen in totaal **1908 volwassenen** geholpen met het ontwikkelen van hun basisvaardigheden (taal- en digitale vaardigheden).*

Deze inwoners hebben gebruikgemaakt van de Taalhuisactiviteiten en begeleiding van de bibliotheken in Houten, IJsselstein, Lopik, Leerdam, Vianen en Nieuwegein.

Inwoners konden ook gebruikmaken van het taalaanbod van de welzijnsorganisaties Movactor, Stichting Pulse en Prago. De lokale Taalhuizen werken nauw samen met de welzijnsorganisaties.

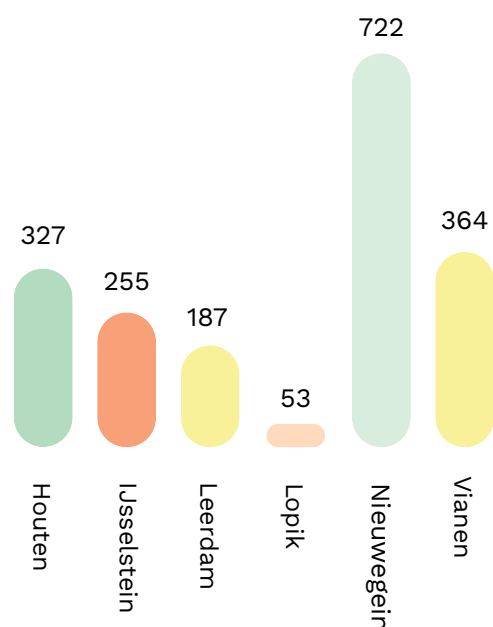
Bij de Taalhuizen van de Bibliotheek Lek & IJssel zijn **197 vrijwilligers** betrokken, in Nieuwegein zijn **99 vrijwilligers** betrokken bij de Taalbrigade van Programma Taal en **22 vrijwilligers** bij digi-activiteiten.

Taalactiviteiten

Er wordt bij taalactiviteiten onderscheid gemaakt naar taalgroepen en één-op-één begeleiding. In taalgroepen wordt in kleine groepen geoefend met lezen, schrijven, spreken en luisteren. Eén-op-één begeleiding wordt onder andere door taalmaatjes verzorgd. Het OLC is een taaltraject van 25 tot 30 weken voor langzaam lerende inwoners met een migratieachtergrond. Dit taaltraject wordt verzorgd door gespecialiseerde docenten, ondersteund door vrijwilligers.

Actieve deelnemers Taalhuizen*

De Taalhuislocaties in Houten, IJsselstein**, Lopik, Leerdam en Vianen hebben **526 taalgroepen** georganiseerd waar in totaal **10.041** keer gebruik van is gemaakt. Hier zijn verder **59 taalmaatjes** actief. Bij de taalgroepen zijn in totaal **197 vrijwilligers** betrokken.

In Nieuwegein zijn **283 taalgroepen** georganiseerd waar in totaal **4.367** gebruik van is gemaakt. Bij de taalgroepen zijn in totaal **99 vrijwilligers** betrokken. In Nieuwegein zijn **3 taalmaatjes** actief.

Op de Taalhuislocaties Houten, IJsselstein, Leerdam, Vianen en Nieuwegein hebben in totaal **79 inwoners** deelgenomen aan het Oefen Leer Centrum (OLC).

Digi-activiteiten

Bij digi-activiteiten wordt onderscheid gemaakt naar inloopsprekuren en cursussen.

Bij de spreekuren kunnen inwoners terecht met vragen over het omgaan met computer, tablet en smartphone. In de cursussen leren inwoners digitale vaardigheden, o.a. (veilig) omgaan met de computer en werken met de digitale overheid.

	Digi-aanbod
Oefenen.nl	Klik & Tik Klik & Tik Mobiel Veilig Online
DigiSterker	Werken met de Digitale Overheid DigiVitaler
Overig	1-op-1 training Ipad-cursus

De Taalhuislocaties Houten, IJsselstein, Leerdam en Vianen hebben **258 digi-inlopen** georganiseerd waar in totaal keer **643** keer gebruik van is gemaakt.

De Taalhuislocatie Nieuwegein combineert de digi-inloop met het IDO-spreekuur. Daar hebben, verdeeld over 8 locaties, in totaal **1.638 bezoekers** gebruik van gemaakt.

De Taalhuislocaties in Houten, IJsselstein, Lopik, Leerdam en Vianen hebben **51 digi-cursussen** georganiseerd, met in totaal **301 deelnemers**. Hierbij zijn **46 digi-vrijwilligers** betrokken.

In Nieuwegein zijn **6 digi-cursussen** georganiseerd, waar in totaal **50** deelnemers gebruik van hebben gemaakt. Daarnaast hebben **185 deelnemers** gebruik kunnen maken van 1-op-1 training. Hierbij zijn **22 digi-vrijwilligers** betrokken.

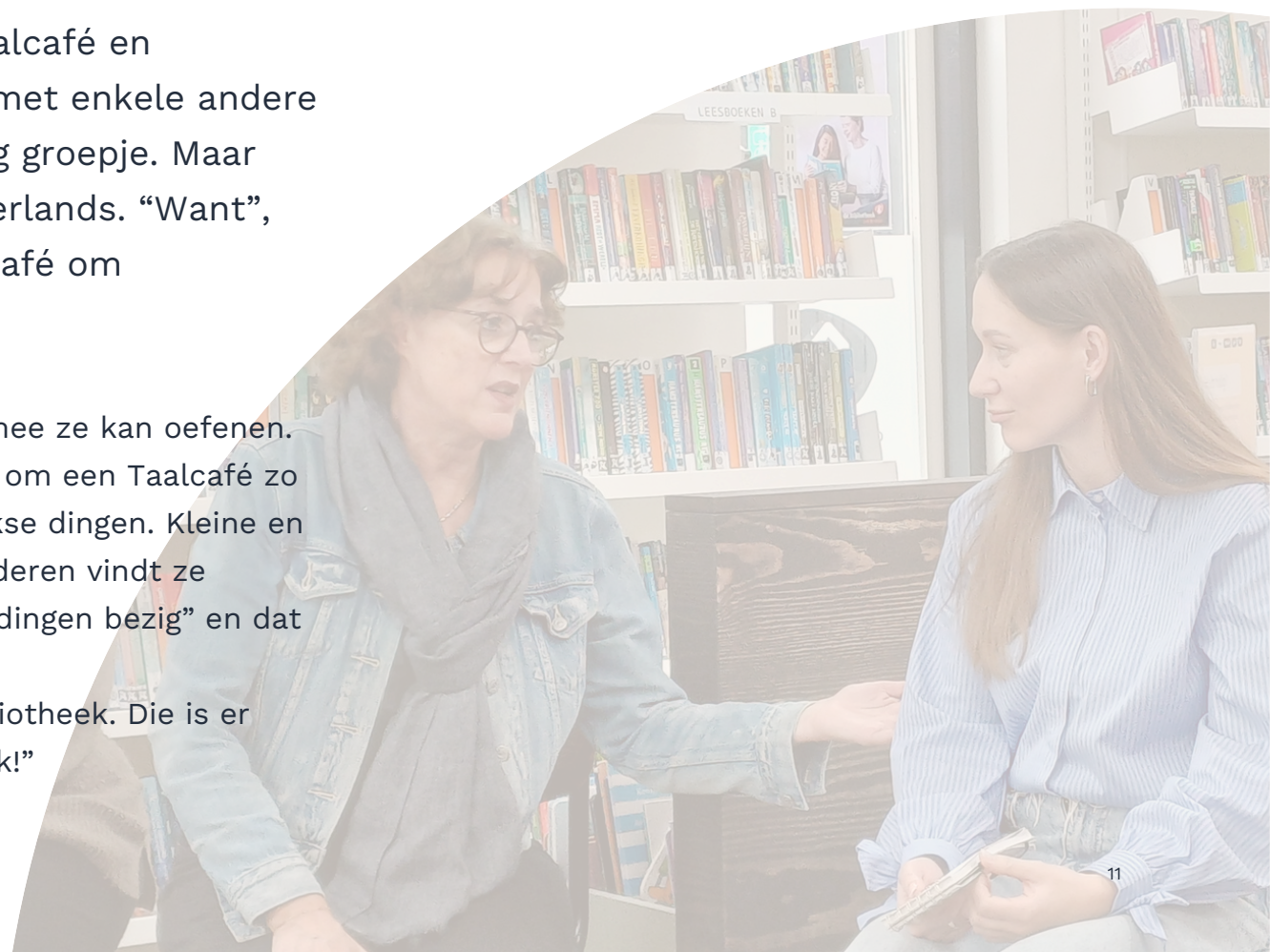
Ervaring van deelnemer Nataliia

Nataliia is vaste bezoeker van Taalcafé Lopik

Nataliia is deelnemer van het eerste uur van Taalcafé Lopik. Begin oktober 2025 was zij als één van de eersten aanwezig bij de aftrap van het nieuwe Taalcafé en sindsdien is ze trouwe bezoeker. Samen met enkele andere Oekraïense vrouwen vormt ze een gezellig groepje. Maar eenmaal aan tafel, praat men alleen Nederlands. “Want”, zo vertelt Nataliia, “ik kom naar het Taalcafé om Nederlands te oefenen.”

Bij het Taalcafé ontmoet Nataliia anderen waarmee ze kan oefenen. Thuis lukt dat minder, dus vindt Nataliia het fijn om een Taalcafé zo dichtbij huis te hebben. “We praten over dagelijkse dingen. Kleine en grote zaken,” vertelt ze. Die uitwisseling met anderen vindt ze belangrijk, want “we zijn allemaal met dezelfde dingen bezig” en dat maakt haar blij.

Nataliia raadt het iedereen aan. “Ga naar de bibliotheek. Die is er voor iedereen die wil oefenen. En oefenen is leuk!”

Vrijwilligers

Voor onze vrijwilligers

Het belang van onze vrijwilligers

Wij kunnen niet zonder onze vrijwilligers. Zij doen belangrijk en goed werk. Werk dat impact heeft op de levens van de deelnemers. Het is verantwoordelijk werk waar we professioneel mee omgaan.

Naast de (verplichte) basistraining van twee dagdelen die iedere vrijwilliger volgt aan het begin van het vrijwilligerswerk, bieden we verdiepende trainingen en doorlopende intervisies en verdiepende bijscholingsmomenten aan. Dit doen we zowel met de taalvrijwilligers als met de digi-vrijwilligers.

Ook voeren we jaarlijkse gesprekken met alle vrijwilligers. Op deze manier willen we onze vrijwilligers goed ondersteunen en stimuleren zodat hun werk niet alleen effectief is, maar ook leuk en betekenisvol.

Training en intervisie in 2025

In 2025 organiseerden we **8 keer** de basistraining voor vrijwilligers. In totaal namen **58 vrijwilligers** hieraan deel.

In 2025 organiseerden we **24 intervisiebijeenkomsten**. In totaal namen **273 vrijwilligers** hieraan deel.

Ervaring van taalmaatje Karin

Karin Brouwer is taalmaatje van anderstaligen én Nederlandstaligen

“Ik ben sinds 2022 taalmaatje omdat ik houd van taal en het werken met mensen,” vertelt Karin Brouwer, taalmaatje in Taalhuis Houten. Ze heeft anderstaligen (NT2) begeleid én ook mensen met Nederlands als moedertaal (NT1). *“De uitdagingen voor deze mensen zijn talrijk: van niet kunnen reizen met het openbaar vervoer tot het niet begrijpen van brieven van de gemeente of een verzekeringsmaatschappij.”*

Deelnemers zijn heel creatief in het bedenken van oplossingen voor hun problemen. Toch kunnen ze hulp goed gebruiken. “Dat iemand ondanks schaamte om hulp durft te vragen, getuigt van veel dapperheid!” Karin benadrukt ook het belang van een positieve en geduldige benadering. “Als je merkt dat het zelfvertrouwen van een deelnemer stijgt, is een traject succesvol. Iets dat eng is, kan dan vertrouwd gaan voelen.” Ook is het belangrijk elk succes te vieren. “Iets kan misschien voelen als een ministap, maar voor een deelnemer kan het een mijlpaal zijn!”

Taalhuis
IJsselstein

...eter) leren lezen, schrijven
of spreken?
...elgwilliger worden?
...bij ons langs!

Professionals

Voor onze professionals

Herkennen en bespreekbaar maken: de professional als sleutel

Het herkennen van laaggeletterdheid is in de praktijk vaak lastig. Je ziet het immers niet aan de buitenkant en uit schaamte doen mensen er vaak alles aan om hun moeite met lezen, schrijven of digitale vaardigheden te verbergen.

Professionals binnen ons netwerk spelen daarom een cruciale rol bij het doorbreken van dit taboe. Voor veel inwoners is de drempel om hulp te vragen hoog. Een steuntje in de rug van iemand die de problematiek herkent en dit met begrip en respect bespreekbaar maakt, is vaak het beslissende zetje richting de juiste ondersteuning.

Trainingen in 2025

Om professionals hierbij te ondersteunen, organiseerden we in 2025 **vier keer de training** 'Herkennen en Bespreekbaar maken van laaggeletterdheid'. In totaal namen **29 professionals** deel aan deze sessies. We boden nuttige informatie en praktische handvatten: hoe herken je signalen, hoe ga je het gesprek aan en hoe help je iemand concreet verder?

Tijdens de trainingen leggen we veel nadruk op de 'warme overdracht'. We sturen mensen niet simpelweg door met een foldertje, maar we nemen hen waar mogelijk bij de hand en introduceren hen persoonlijk bij de juiste partner in ons netwerk. Met deze persoonlijke aanpak borgen we een gevoel van vertrouwen en veiligheid voor de deelnemer.

Manon Ruys is Taalhuisdocent in Houten

Als Taalhuisdocent heeft Manon een gevarieerd takenpakket. Ze neemt intakes af met deelnemers, wisselt uit met vrijwilligers en organiseert intervisies. “Als een deelnemer langskomt om het Taalhuis te bedanken voor alles dat ze heeft geleerd, het zelfvertrouwen dat ze heeft gekregen en de baan die ze heeft gevonden, voelt mijn dag geslaagd.”

Met elke deelnemer probeert Manon het 'taaldoel' altijd zo concreet mogelijk te maken. “Wat wil iemand leren en wat heb je ervoor nodig? Een sterk motiverende factor zijn (klein)kinderen. Mensen willen de taal graag leren om met hun kinderen te praten, voor te kunnen lezen of de leerkracht van hun kind te begrijpen.

Soms leert men via een omweg. Manon vertelt trots over een deelnemer die niet lekker in zijn vel zat en bij wie het taaltraject maar niet wilde vlotten. Het Taalhuis bracht hem in contact met een volkstuinvereniging. “Inmiddels is hij daar een vaste waarde, voelt hij zich een stuk gezonder én kan hij al aardig in het Nederlands praten!”

Het Oefen Leercentrum (OLC) begeleidt moeilijk leerbare anderstaligen. Als OLC-docent geniet Manon van de ontwikkeling bij hen. “De groep maakt grote sprongen, de volgende stap is een formeel taaltraject. En we denken na over de toekomst. Zo slaan we hopelijk een brug naar een betaalde baan.”

Het Taalhuisnetwerk

Alleen door goed met elkaar samen te werken kunnen we ervoor zorgen dat iedereen mee kan doen. Door laaggeletterdheid en verminderde basisvaardigheden te signaleren bij onze inwoners en hen naar het juiste aanbod door te kunnen verwijzen. Dit doen we door middel van persoonlijk contact en samen met onze lokale partners.

Avres
Bharosa Taaluiting
de Bibliotheek Lek & IJssel
de Bibliotheek Nieuwegein
Bindkracht Vijfheerenlanden
BiSC
Buurtgezinnen
Cubiss
Da Vinci
De Lichtboog
De Tussenvoorziening BOKA
Fit4School
Gemeente Houten
Gemeente IJsselstein
Gemeente Lopik
Gemeente Nieuwegein
Gemeente Vijfheerenlanden
GGD Regio Utrecht

Handje Helpen
Het Wereldhuis
Houtense Werktafel
Infospreekuur Houten
Koninklijke Bibliotheek
K-Zorg & Welzijn Vianen
Movactor Buurtpleinen
Oefenen.nl
Reinaerde
Ruystaal
Sàgenn
Seniorweb
Sociaal Team IJsselstein
Sociaal Team Houten
Sociaal Team Vijfheerenlanden
Stichting Digisterker
Stichting Huh? Wat bedoelt u
Stichting Leergeld

Stichting Lezen & Schrijven
Stichting Moos
Stichting Pulse
Stichting Prago
SVS Inburgering
UWV
Van Houten&Co
VluchtelingenWerk Midden-
Nederland
VoorleesExpress
Werk en Inkomen Lekstroom

Moos en het Taalhuis

De samenwerking met netwerkpartners is zeer belangrijk. Als Taalhuis zijn wij trots op de samenwerking van de Bibliotheek Lek & IJssel en Taalhuis Vianen met Stichting Moos (Midden Oosterse Specialiteiten). Bij Moos krijgen nieuwkomers in Nederland de kans om tijdens het werk in de keuken of de bediening te leren over de Nederlandse gebruiken en de Nederlandse taal.

Naast de focus op alle voorkomende horecavaardigheden wordt ook geoefend met de Nederlandse taal. Eten en spreken zijn twee belangrijke eerste levensbehoeften.

In 2025 maakten **13 deelnemers** deel uit van een leerwerktraject.

Week van Lezen & Schrijven

Kinderen

ga naar

aardig

is SUDOKU

vertelen

willen

Ik ga naar

Aandacht voor laaggeletterdheid en volwassenen met lage basisvaardigheden

Van 8 t/m 15 september vroegen we tijdens de Week van Lezen & Schrijven aandacht voor laaggeletterdheid en volwassenen met lage basisvaardigheden. Op alle locaties zijn activiteiten georganiseerd: van taalspelletjes tot een kennissessie voor vrijwilligers over laaggeletterdheid.

In Vianen en Leerdam waren we aanwezig op de lokale weekmarkt om aandacht te vragen voor de activiteiten in de bibliotheek in samenwerking met organisatie 'Huh? Wat bedoelt u?'.

Op alle locaties zijn deelnemers van het Taalhuis creatief aan de slag gegaan met foto's 'Mijn leven in.... Houten (IJsselstein, Lopik)'.

De deelnemers kozen een foto die iets zei over hun leven in Nederland. Bij de foto schreven ze een persoonlijke, rake tekst. De foto's zijn nog op alle locaties (in de Taalhuishoek) te bewonderen.

Op zaterdag 6 september was onze Taalhuisdocent Manon aanwezig bij Omroep Lekstroom om aandacht voor laaggeletterdheid te vragen en uit te leggen hoe de bibliotheek daarbij kan helpen.

Mireille en Ruben bij de Woorden van Waarde Bank. Foto: Louise Mastenbroek

Tijdens de Week van Lezen en Schrijven stond in de Bibliotheek Nieuwegein de Woorden van Waarde Bank centraal: een participatief kunstwerk van Mireille Nagtegaal. Het project richtte zich op het bespreekbaar maken van laaggeletterdheid en digitale vaardigheden, met speciale aandacht voor het creëren van een veilige en gelijkwaardige ontmoetingsplek.

Bezoekers deelden hun dromen en doelen, die op tekstballonnen aan het kunstwerk werden toegevoegd. Zo groeide de bank uit tot een levend kunstwerk en een spiegel van de gemeenschap in Nieuwegein. Daarnaast gingen bezoekers en ambtenaren in gesprek over ingewikkelde taal in gemeentelijke brieven. Het project bracht waardevolle ontmoetingen en inzichten op, die worden meegenomen in de toekomstige programmering van de bibliotheek.

Uitgave van: Regionaal Taalhuis Lekstroom

Periode: 1 januari 2025 - 31 december 2025

Coördinatie, teksten en redactie: de Bibliotheek Lek & IJssel

Vragen en contact:

Irene Overweel, Manager Regionaal Taalhuis Lekstroom

info@taalhuislekstroom.nl

06-17035976

www.taalhuislekstroom.nl

TAALHUIS
LEKSTROOM